

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 57/ Prot.

Tiranë, më 15/01/2015

Lënda: Dërgohet Vendimi nr. 1, datë 15.01.2014, i Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, mbi ankesën nr. 98, datë 29.10.2014, e Znj.

Drejtuar:

- Drejtorisë Arsimore Rajonale
- Z.
Drejtor pranë Shkollës së Bashkuar
- Znj.

Shkodër

Vau i Dejës, Shkodër

Të nderuar Zotërinj,

Bashkëlidhur ju dërgojmë Vendimin nr. 1, datë 15.01.2015, e Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, mbi ankesën nr. 98, datë 29.10.2014, e Znj.

Duke ju falenderuar për bashkëpunimin.

Adresa: Rruga Sami Frasheri, Nr.10, Kati II, Tiranë
(Tek godina e Fondit Shqiptar të Zhvillimit)
Tel: +355 4 2431078
Fax: +355 4 2431077
e-mail: info@kmd.al
web: www.kmd.al

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

V E N D I M

Nr. 1, Datë 15/01/2015

Pasi u njoh me ankesën nr. 98, datë 29.10.2014, e Znj. _____, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

K O N S T A T O I :

Mbështetur në nenin 32, pika 1, gërma a), të ligjit nr.10 221, datë 04.02.2010 “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, pranë Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, është paraqitur nr. 98, datë 29.10.2014, e Znj. _____ kundër Z. _____, Drejtor pranë Shkollës së Bashkuar Vau i Dejës, ku pretendohet për diskriminim të djalit të saj, për shkak të aftësisë së kufizuar¹.

Sipas shpjegimeve të dhëna në ankesë, _____, ndjek klasën e tretë pranë Shkollës së Bashkuar Vau i Dejës, por prej 2 javësh nuk ka frekuentuar më mësimin. Nëna e tij, e cila është mësuese pranë kësaj shkolle, ka theksuar faktin se shkak për këtë mosfrekuentim, është kërkesa e drejtorit të shkollës për ta larguar djalin e saj nga shkolla, pasi ai përbën problem për fëmijët e tjerë, për shkak se vuan nga autizmi. Ndër të tjera, nëna e _____ kërkon ndërhyrjen e Komisionerit me qëllim që djalit të saj t’i sigurohet një mësues ndihmës, në bazë të nenit 65, pika 3, të ligjit nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, në mënyrë që ai të fillojë të frekuentojë shkollën.

Për sa më sipër, hapat proceduralë të ndjekur nga strukturat përkatëse të Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, paraqiten si më poshtë vijojnë :

- ☐ Pas analizimit të ankesës nr. 98, datë 29.10.2014, e Znj. _____, u konstatua se nga pikëpamja formale, ajo i plotësonte kërkesat e parashikuara nga neni 33, pika 3 të ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”. Për këtë arsye, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi filloi procedurat përkatëse për shqyrtimin e saj.

¹ Mateo Prendi vuan nga autizmi.

☐ Që në fillim të procedurave hetimore, referuar Urdhërit nr. 942/1, datë 03.11.2014 të Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, Për kryerjen e inspektimit pranë Shkollës së Mesme në Vaun e Dejës, Shkodër, me qëllim kryerjen e verifikimeve mbi ankesën e Znj. _____, ekipi i inspektimit të KMD-së, në datën 06.11.2014, kreu inspektim pranë Shkollës së Mesme në Vaun e Dejës, Shkodër.

Objekti i inspektimit konsistonte kryesisht në çështjet e mëposhtëme :

- Informacion mbi arsyet e mosfrekuentimit të shkollës nga ana e nxënësit
- Informacion të hollësishëm mbi mbarëvajtjen e tij në mësim dhe sjelljen e tij në shkollë.
- Informacion mbi masat e marra nga Drejtoria e Shkollës, për të siguruar që nxënësi të ndjekë mësimin dhe të ketë të njëjtin trajtim si të gjithë nxënësit e tjerë të kësaj shkolle.
- Informacion, nëse nxënësi _____ është asistuar nga psikologu i shkollës.
- Mbledhja dhe administrimi i informacioneve të tjera, që kanë lidhje me çështjen e parashtruar nga Znj.

Inspektorët e Komisionerit u takuan me Z. _____, Drejtor pranë Shkollës së Bashkuar Vau i Dejës dhe Znj. _____, mësuese e nxënësit _____, të cilët dhanë sqarimet përkatëse lidhur me çështjen e parashtruar në ankesën e Znj. _____ i shkollës informoi se kishte patur disa ankesa nga prindërit e fëmijëve që mësonin në të njëjtën klasë me _____. Për këtë, Z. _____ kishte njoftuar, nënën e _____, dhe e ka këshilluar të kontaktojë me prindërit e nxënësve që janë ankuar. Njëkohësisht, ai u shpreh se i kishte bërë me dije prindërit ankues se _____ kishte të drejtë, po aq sa edhe fëmijët e tyre, për të ndjekur shkollën. Ndër të tjera, Z. _____ sqaroi faktin se asnjëherë nuk i kishte kërkuar Znj. _____ i që të largonte djalin e saj nga shkolla. Ai theksoi faktin se kishte dërguar dy shkresa pranë DAR Shkodër, ku kërkonte që të siguronin një mësues ndihmës për _____, por DAR Shkodër nuk i kishte dërguar asnjë përgjigje zyrtare. Drejtori i Shkollës së Bashkuar Vau i Dejës informoi se nga DAR Shkodër u është dërguar një e-mail, në datën 13.10.2014, ku kërkohej numri, mosha, lloji i aftësisë mjeko-ligjore për nxënësit e shkollës. Drejtuesi i shkollës u ka dërguar informacionin përkatës, lidhur me nxënësit me aftësi të kufizuara të Shkollës së Bashkuar Vau i Dejës.

Në vazhdim u pyet edhe mësuesja e tij, Znj. _____, e cila kishte informacion më të plotë dhe të hollësishëm mbi sjelljen, ecurinë dhe mbi përparimin që nxënësi kishte patur, për aq kohë sa mësonte në këtë shkollë. Znj. _____ u shpreh se ajo i jepte mësim _____, që prej klasës së parë, por asnjëherë ajo nuk kishte ndjekur një program të specializuar mësimor për të, por kishte përdorur programin e zakonshëm që zbatohet për nxënësit e tjerë. Ajo theksoi faktin se asnjëherë nuk kishte patur përparim të njëjtë në mësim, sikurse nxënësit e tjerë të klasës, por këtë vit akademik, që _____ kishte filluar të ndiqte klasën e tretë, në ndryshim me dy vitet paraardhës, kishte bërë regres për sa i përket përparimit të tij të zakonshëm në mësim. Ai shfaqte problematika të tilla si: klithmat gjatë orës së mësimi, goditja e bankës me duar, tërheqja e vëmendjes së nxënësve të tjerë, si dhe nuk komunikonte me të tjerët as me fjalë dhe as nëpërmjet

syve. Znj. [] u shpreh se [] kishte patur probleme edhe kur shkonte në kopësht, ndaj nëna e [] i kishte kërkuar miqësisht dhe në mirëbesim, që ajo ta kishte nën kujdes [] që kur hyri në klasë të parë dhe u bë pjesë e nxënësve të klasës së saj. Në mënyrë që kujdesi ndaj [] të ishte maksimal, mësuesja e tij i bëri me dije inspektorët e KMD-së se kishte caktuar dy nxënës që ta shoqëronin gjatë pushimit të madh ndërmjet orëve të mësimi, pasi ai nuk orientohej dot në ambientet e brendshme të shkollës. Ndër të tjera, ajo shtoi se sjellja dhe ecuria në mësimet e [] kishte qënë më e mirë, vitin e kaluar akademik, kur ai ndiqte klasën e dytë, pasi gjatë orëve të mësimi ai asistojë dhe rrinte në të njëjtën bankë me psikologun e shkollës. Tashmë, kjo e fundit kishte marrë lejen e barrë lindjes dhe ishte zëvendësuar nga një psikolog tjetër. Znj. [] u shpreh gjithashtu se gjatë këtij viti shkollor, [] kishte ndjekur mësimin vetëm për 5 jave, e më pas nëna e tij e kishte larguar nga shkolla. Kjo, sipas saj, kishte ardhur si rrjedhojë e ankesave të prindërve të disa nxënësve, lidhur me sjelljet e [] në klasë, të cilat i shpërqëndronin nga mësimi nxënësit e tjerë. Por, ajo thekson faktin, se prindërit ankues nuk kanë kërkuar asnjëherë largimin e [] nga shkolla, por vetëm caktimin e një mësuesi ndihmës për të, gjatë orëve të mësimi. Në këtë kontekst, Znj. [] u shpreh se DAR Shkodër kishte dijeni të plotë mbi rastin e nxënësit

▣ Për shqyrtimin e mëtejshëm të ankesës së Znj. [] Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, nëpërmjet shkresës nr. 979, datë 12.11.2014, i kërkoj informacion DAR Shkodër, lidhur me masat që kishte marrë për zgjidhjen e çështjes së nxënësit

Nga DAR Shkodër nuk u dërgua asnjë përgjigje në adresë të Komisionerit.

▣ Në këto kushte, Komisioneri vendosi që në datën 19.11.2014, të realizojë një seancë dëgjimore, ku palët u ftuan të merrnin pjesë, për të parashtruar dhe argumentuar në mënyrë të drejtpërdrejtë pretendimet e tyre. Përveç palëve të përfshira në këtë proces, në këtë seancë dëgjimore u kërkuar edhe prania e përfaqësuesve të Fondacionit Shqiptar për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuar, të cilët e kishin ndihmuar Komisionerin me informacionin e nevojshëm, lidhur me çështjen e [] t, si dhe prania e përfaqësuesve të DAR Shkodër, të cilët as nuk u paraqitën dhe as nuk njoftuan apo e justifikuan mosparaqitjen e tyre në këtë seancë.

Në seancë dëgjimore, pala ankuese parashtroi edhe një herë faktet, lidhur me çështjen objekt ankese. Znj. [] i theksoi faktin se drejtori i shkollës, Z [] i ka kërkuar të largojë djalë e saj nga shkolla dhe të interesohet për ta sistemuar në ndonjë shkollë të specializuar. Ndër të tjera, ajo shtoi faktin se [] i kishte kërkuar, që ajo të kontaktonte me prindërit e nxënësve që ishin ankuar për sjelljet e [] në klasë, të cilat i shpërqëndronin fëmijët e tyre në ndjekjen e mësimi. Ndërkohë që, [] mohoi thëniet e ankueses, duke sqaruar se realisht ai e kishte informuar atë mbi ankesat e prindërve të disa nxënësve, por nuk i kishte kërkuar kurrë të largonte djalë nga shkolla. Ai ritheksoi disa herë faktin, se e kishte vënë në dijeni DAR Shkodër, mbi rastin e [] t, si dhe kishte kërkuar mësues ndihmës për të, por nga ky institucion nuk kishte patur asnjë reagim zyrtar. Drejtori i shkollës pohoi faktin, se e kishte këshilluar Znj. [] që të takonte prindërit e nxënësve, të cilët ishin ankuar pranë Drejtorisë së Shkollës, në mënyrë që të gjente një zgjidhje për këtë problem. Ndër të tjera, ai shtoi faktin se në shkollën që

ai drejtonte, mësonin 6 nxënës me aftësi të kufizuara. Znj. [emri], mësuesja e [emri], u shpreh se problemi në fjalë ishte shfaqur, kur prindi i një nxënësi i kërkoi që të largonte fëmijën e tij nga banka, ku ai qëndronte me nxënësin [emri]. Ajo theksoi faktin, se kur asistohet nga psikologjia e shkollës përgjatë orëve të mësimit, mbarëvajtja e tij ishte më e kënaqshme. Në këtë kontekst, Z. [emri] u shpreh se i ka kërkuar psikologut aktual, të asistojë [emri], por ai nuk ka pranuar, pasi nuk është i specializuar për fëmijët autikë. Znj. [emri], ndër të tjera u shpreh, se ajo nuk ka asnjë detyrim ligjor të takohet me prindërit ankues, për të zgjidhur çështjen në fjalë, pasi ky është detyrim i drejtorit të shkollës. Ajo theksoi faktin, se ka vënë në dispozicion të drejtorisë së shkollës, një program të specializuar mësimor për [emri] por ky program nuk është zbatuar asnjëherë. Përfaqësuesit e Komisionerit e pyetën [emri], nëse ai i kishte zbatuar detyrimet^{2,3} e tij ligjore, si drejtues i një institucioni arsimor, lidhur me ngritjen e një komisioni të posaçëm brenda shkollës 9-vjeçare, që ai drejtonte, komision, i cili kishte për detyrë të hartonte një program të specializuar mësimor për nxënësit me aftësi të kufizuara. Z. [emri] u shpreh se nuk kishte dijeni për detyrimin ligjor për krijimin e një komisioni të tillë, dhe premtoi se do ta krijonte menjëherë një të tillë.

☐ Me shkresën nr. 120, dat 20.11.2014, Drejtori i Shkollës 9-vjeçare, Vau i Dejës Shkodër, e njoftoi Komisionerin mbi faktin se krijimit të komisionit të institucionit arsimor të zakonshëm, duke bërë me dije edhe mbi përbërjen e tij.

Për sa më sipër, përgjatë procesit të hetimit, pas shqyrtimit të dokumentacionit të vënë në dispozicion nga ankuesi dhe pala kundrejt së cilës drejtohej ankimi, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, konstatoi :

Legjislacioni shqiptar në fushën e arsimit i jep përparësi të dukshme, trajtimit të fëmijëve me aftësi të kufizuara, në institucionet arsimore shqiptare. Ky legjislacion u ngarkon detyra të rëndësishme njësisve arsimore vendore (DAR/ZA) dhe drejtuesve të institucioneve arsimore, lidhur me mënyrën, se si duhen asistuar dhe krijuar kushtet e nevojshme dhe të përshtatshme në mësimdhënie për nxënësit me aftësi të kufizuara. Qëllimi kryesor i këtij legjislacioni në tërësinë e tij, është krijimi i të gjithë kushteve të nevojshme, që këta fëmijë të mund të arsimohen njëloj si të gjithë fëmijët e tjerë, si dhe ajo që vlen të theksohet më tepër është prioriteti i këtij

² Neni 65, pika 2, i ligjit nr. Nr. 69/2012 "Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë" parashikon: "Në institucionet arsimore të zakonshme, programi i personalizuar për nxënësin me aftësi të kufizuara hartohet nga një komision, në përbërje të të cilit janë mësues të fushave të ndryshme të të nxënës të institucionit e psikologë. Hartimi i këtij programi bëhet në bashkëpunim me prindërit e nxënësit. Ndryshimi i programit të personalizuar brenda një institucioni arsimor vendoset nga komisioni brenda institucionit, në bashkëpunim me prindërit e fëmijës".

³ Neni 95 i Urdhërit nr. 343, datë 19.8.2013, të Ministrit të Arsimit dhe Shkencave "Për miratimin e dispozitave normative për sistemin arsimor parauniversitar" parashikon:

"1. Drejtori i institucionit arsimor të zakonshëm ngre komisionin për nxënësit me AK, në përbërje të të cilit janë tre mësues të lëndëve të fushave të ndryshme të të nxënës dhe psikologu/punonjësi social.....

2. Komisioni i institucionit arsimor të zakonshëm, bazuar në vlerësimin e komisionit pranë DAR/ZA-së:

a) udhëzon mësuesit për hartimin e PEI-ve dhe i miraton;

b) ndihmon mësuesit gjatë zbatimit të PEI-ve; c) ndjek ecurinë e fëmijëve me AK.

3. Komisioni i institucionit arsimor paraqet pranë komisionit të DAR/ZA-së, raportin e ecurisë së nxënësit me AK, sipas formatit të vendosur nga komisioni pranë DAR/ZA-së".

legjislacioni për t'i përfshirë dhe integruar ata në institucionet arsimore të zakonshme. Nën këtë frymë konsiston edhe përmbajtja e nenit 63, pika 2 e ligjit nr. Nr. 69/2012 "Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë", ku parashikohet: *"Përfshirja e fëmijëve me aftësi të kufizuara në institucionet arsimore të specializuara për ta është përgjithësisht e përkohshme. Përfshirja dhe integrimi i fëmijëve me aftësi të kufizuara në kopshtet dhe shkollat e zakonshme të arsimit bazë është parësore"*.

Megjithatë, për të përcaktuar saktësisht, nëse një fëmijë me aftësi të kufizuara, duhet të ndjekë një institucion arsimor të specializuar apo një shkollë të zakonshme të arsimit bazë, neni⁴ 64, pika 3 i ligjit të sipërpërmendur, përcakton si detyrim ligjor të njësisë arsimore vendore apo DAR-it, të krijojë një komision, të përbërë nga mjekë, psikologë, mësues dhe specialistë për fëmijët me aftësi të kufizuara, i cili, pasi shqyrton kërkesën e prindit ose të drejtorit të një institucioni arsimor, jep rekomandimet përkatëse për ndjekjen nga fëmija të një institucioni arsimor të zakonshëm a të specializuar. Gjithashtu, referuar parashikimit të nenit 65, pika 3, të ligjit nr. 69/2012 "Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë", nxënësve me aftësi të kufizuara u sigurohen edhe mësues ndihmës dhe shërbim rehabilitues, sipas kriterëve të përcaktuara me udhëzim të ministrit, kjo për t'u siguruar një kujdes akoma edhe më të veçantë, si dhe për të ndihmuar në mbarëvajtjen e tyre në shkollë.

Nga ana tjetër, neni 65, pika 2, të ligjit nr. 69/2012 "Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë" parashikon: *"Në institucionet arsimore të zakonshme, programi i personalizuar për nxënësin me aftësi të kufizuara hartohet nga një komision, në përbërje të të cilit janë mësues të fushave të ndryshme të të nxënësve të institucionit e psikologë. Hartimi i këtij programi bëhet në bashkëpunim me prindërit e nxënësit. Ndryshimi i programit të personalizuar brenda një institucioni arsimor vendoset nga komisioni brenda institucionit, në bashkëpunim me prindërit e fëmijës"*. Pra ngritja e një komisioni të tillë është detyrim konkret për drejtuesit e institucioneve arsimore të zakonshme.

Urdhëri nr. 343, datë 19.8.2013, i Ministrit të Arsimit dhe Shkencave "Për miratimin e dispozitave normative për sistemin arsimor parauniversitar" është një akt nënligjor që merr përsipër të parashikojë më hollësisht procedurat dhe të përcaktojë detyrat konkrete që u ngarkohen njësisë arsimore vendore dhe institucioneve arsimore, lidhur me trajtimin e nxënësve me aftësi të kufizuara.

Kështu, neni 93, i këtij Urdhëri parashikon :

"Neni 93

Ngritja e komisionit pranë DAR/ZA-së dhe detyra të tij

⁴Neni 64, pika 3, i ligjit nr. Nr. 69/2012 "Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë" parashikon: *"Njësia arsimore vendore krijon një komision, të përbërë nga mjekë, psikologë, mësues dhe specialistë për fëmijët me aftësi të kufizuara, i cili, pasi shqyrton kërkesën e prindit ose të drejtorit të një institucioni arsimor, jep rekomandimet përkatëse për ndjekjen nga fëmija të një institucioni arsimor të zakonshëm a të specializuar"*.

1. DAR/ZA-ja ngre komisionin multidisiplinar të përbërë nga një mjek peditër (kur është e mundur, mjek peditër zhvillimi), një psikolog, një punonjës social, një mësues (kur është e mundur, mësues i kualifikuar për arsimin e specializuar) dhe drejtuesi i njësisë së shërbimit psiko-social.
2. Kryetar i komisionit është drejtuesi i njësisë së shërbimit psiko-social.
3. Komisioni, me kërkesën e prindit të fëmijës ose të drejtorit të institucionit arsimor, ku fëmija është regjistruar, vlerëson nevojat arsimore e shoqërore të fëmijës dhe ecurinë e tij. Komisioni mbledhet 3 herë në vit, para fillimit të vitit shkollor, në fund të semestrit të parë dhe në fund të vitit mësimor.
4. Drejtori i institucionit arsimor këshillohet me komisionin e institucionit arsimor para se t'i drejtohet komisionit pranë DAR/ZA-së dhe bashkëpunon me prindërit e fëmijës për të paraqitur kërkesën e tij.
5. Prindi i paraqet komisionit pranë DAR/ZA-së raportin vlerësues të fëmijës së tij të kryer nga Komisioni Mjekësor i Caktimit të Aftësisë për Punë, kur fëmija është vlerësuar nga ky komision mjekësor.
6. Komisioni:
 - a) njofton prindin për gjendjen dhe ecurinë e fëmijës;
 - b) i jep me shkrim personit që ka paraqitur kërkesën, rekomandimin për ndjekjen nga fëmija të shkollës së zakonshme ose të specializuar ose kalimin nga shkolla e specializuar në shkollën e zakonshme apo anasjelltas;
 - c) sugjeron kopshtin/shkollën me kushtet më të përshtatshme për nxënësin;
 - d) rekomandon shërbimet shtesë që duhet të marrë fëmija në qendra ditore ose në institucione të tjera të specializuara për shërbimet rehabilituese;
 - e) rekomandon pajisjen e fëmijës me raportin mjeko-ligjor, kur fëmija nuk e ka.
7. Vlerësimi dhe praktika e punës së komisionit mbështetet në standardet ndërkombëtare të vlerësimit dhe funksionimit të aftësisë së kufizuar (standarde të Organizatës Botërore të Shëndetësisë).
8. Komisioni fton të paktën një prind gjatë vlerësimit të fëmijës dhe po të jetë e nevojshme, të afërm të tij. Kur fëmija është në kopsht/shkollë, përveç prindit marrin pjesë: punonjësi i shërbimit psiko-social në institucionin arsimor, mësues të fëmijës të caktuar nga drejtori i institucionit arsimor.
9. Komisioni rekomandon ndjekjen e shkollës së specializuar vetëm kur gjykon se ndjekja e një shkolle të zakonshme nuk do të zhvillonte sa duhet fëmijën me aftësi të kufizuara (AK).
10. Komisioni njofton me shkrim drejtorin e institucionit të zakonshëm arsimor se cilët nga fëmijët me AK do të mësojnë me plan mësimor dhe programe lëndore të zakonshme, të përshtatura ose individuale.
11. Komisioni pranë DAR/ZA-së udhëzon komisionet e institucioneve arsimore për punën me nxënësit me AK.
12. Komisioni mban dokumentacionin e gjendjes fillestare të fëmijës me AK dhe përditëson ecurinë e tij në bashkëpunim me komisionin në institucionin arsimor.
13. DAR/ZA-ja siguron kushtet e përshtatshme për ushtrimin e punës së komisionit.

Sikurse vihet re, nga parashikimet tepër të detajuara të nenit 93, të Urdhërit nr. 343, datë 19.08.2013, të Ministrit të Arsimit dhe Shkencave, DAR Shkodër ka patur detyrime tepër të rëndësishme, lidhur me asistencën dhe kujdesin ndaj nxënësve me aftësi të kufizuara që mësojnë në institucionet arsimore të qytetit të Shkodrës. Nga trajtimi i rastit të nxënësit autik

rezulton se deri në momentin e paraqitjes së ankesës së nënës së ; pranë Komisionerit, ky institucion nuk ka ndërmarrë asnjë hap për zbatimin e parashikimeve të akteve ligjore dhe nënligjore të sipërpërmendura. Në të njëjtën kohë, është për t'u mbajtur qëndrim edhe lidhur me mosdhënien e informacionit të kërkuar zyrtarisht nga ana e Komisionerit dhe mosparaqitjes së përfaqësuesve të tyre në seancën dëgjimore të kryer nga KMD, fakt që rëndon pozitën e DAR Shkodër kundrejt rastit konkret të , por edhe përkundrejt nxënësve të tjerë me aftësi të kufizuara në Shkollën 9-vjeçare, Vau i Dejës Shkodër apo edhe më gjerë.

Nga ana tjetër, parashikime që konsistojnë në detyrime ligjore tepër të rëndësishme të institucionit arsimor të zakonshëm, përmban edhe neni 95, i Urdhërit të sipërpërmendur, ku parashikohet shprehimisht :

"Neni 95

Komisioni i institucionit arsimor të zakonshëm

1. Drejtori i institucionit arsimor të zakonshëm ngre komisionin për nxënësit me AK, në përbërje të të cilit janë tre mësues të lëndëve të fushave të ndryshme të të nxënës dhe psikologu/punonjësi social.

Në komision merr pjesë, të paktën, një nga mësuesit e nxënësit me AK dhe mësuesi ndihmës (kur ka).

Kryetar i komisionit është punonjësi i shërbimit psiko-social.

2. Komisioni i institucionit arsimor të zakonshëm, bazuar në vlerësimin e komisionit pranë DAR/ZA-së:

a) udhëzon mësuesit për hartimin e PEI-ve dhe i miraton;

b) ndihmon mësuesit gjatë zbatimit të PEI-ve; c) ndjek ecurinë e fëmijëve me AK.

3. Komisioni i institucionit arsimor paraqet pranë komisionit të DAR/ZA-së, raportin e ecurisë së nxënësit me AK, sipas formatit të vendosur nga komisioni pranë DAR/ZA-së.

4. Anëtarët e komisionit pranë DAR/ZA-së dhe institucionit arsimor, mësuesit dhe mësuesit ndihmës, që punojnë me fëmijë me AK, nuk kanë të drejtë t'u japin të dhënat personale të këtyre fëmijëve personave të paautorizuar nga komisioni pranë DAR/ZA-së/drejtori i institucionit arsimor.

Nga hetimet e kryera, rezultoi se pranë Shkollës 9-vjeçare. Vau i Dejës, Shkodër nuk ishte ngritur një komision i tillë, as nga drejtori aktual, Z. , i cili e mban këtë pozicion prej pak kohësh dhe as nga drejtuesi paraardhës i këtij institucioni arsimor. Gjatë shqyrtimit të çështjes u konstatua, se një gjë e tillë kishte ndodhur për shkak të mosnjohjes së legjislacionit përkatës në fushën e arsimit. Komisioni, i cili duhej ngritur pranë Shkollës 9-vjeçare, Vau i Dejës, Shkodër, sikurse parashikohet në pikën 2, të këtij neni, duhet ta kryente punën e tij, bazuar në vlerësimin e komisionit pranë DAR Shkodër, i cili gjithashtu nuk ishte krijuar ende.

Pra, sikurse vihet re qartazi, moszbatimi i dispozitave përkatëse të akteve të sipërpërmendura, vjen në mënyrë të përshkallëzuar nga DAR Shkodër, deri tek drejtuesi i institucionit arsimor të zakonshëm.

Së dyti, në nenin 96, pika 2, gërma b) të Urdhërit të sipërpërmendur parashikohet si detyrë e drejtuesit të institucionit arsimor të zakonshëm të nxisë vullnetarizmin në lehtësimin dhe përmirësimin e jetës së nxënësve me AK në mjediset e institucionit arsimor. Në interpretim të këtij neni, gjykojmë se ka qenë detyrë e Z. të ndërhyjë në situatën konkrete të krijuar nga ankesat e prindërve të nxënësve që ishin në një klasë me _____ dhe jo e nënës së këtij nxënësi. Drejtori i institucionit arsimor, edhe kur s'ka asistencë nga DAR, duhet të marrë përsipër detyrimet e tij ligjore, duke zgjidhur situata të tilla.

Në nenin 19, të Ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 "Për mbrojtjen nga diskriminimi" parashikohen hollësisht detyrat e drejtuesit të institucionit arsimor, si më poshtë:

"Neni 19

Detyrat e drejtuesit të institucionit arsimor

Drejtuesi i institucionit arsimor është përgjegjës për marrjen e masave me karakter pozitiv në institucionin përkatës, për të luftuar diskriminimin në lidhje me të drejtën për arsimim. Masat që merren, ndër të tjera, janë:

- a) rritja e ndërgjegjësimit për këtë ligj brenda institucionit, ndër të tjera duke afishuar ligjin në një vend të dukshëm;*
- b) lufta kundër modeleve të sjelljes diskriminuese që përbëjnë ose nxisin diskriminim brenda institucionit;*
- c) të marrë masat e nevojshme, përfshirë dhe masa disiplinore, për mbrojtjen e punëmarrësve nga diskriminimi dhe viktimizimi, brenda një muaji nga marrja e dëgjimit;*
- ç) trajtimi efektiv i ankesave për diskriminim në institucion, duke shqyrtuar çdo ankim brenda 30 ditëve nga paraqitja e tij;*
- d) vendosja e masave disiplinore ndaj çdo personi që verifikohet të ketë kryer një veprim diskriminues kur një gjë e tillë është e përshtatshme, proporcionale dhe në përputhje me kompetencat e drejtorit".*

Nga sa rezultoi përgjatë hetimeve të kryera, drejtuesi i shkollës 9-vjeçare, Vau i Dejës, Shkodër, nuk ka i ka zbatuar parashikimet e këtij neni, në ambientet e institucionit arsimor që drejton.

Dispozita e mësipërme përcakton shprehimisht se Drejtuesi i institucionit arsimor është përgjegjës për marrjen e masave me karakter pozitiv në institucionin përkatës, për të luftuar diskriminimin në lidhje me të drejtën për arsimim. Këto masa duheshin marrë menjëherë për t'i ardhur në ndihmë nxënësit I

Gjithashtu edhe në nenin 11, të ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 "Për mbrojtjen nga diskriminimi" parashikohet se: "Masa e përkohshme, e veçantë që synon përshejtimin e vendosjes reale të barazisë, kur mungesa e barazisë është shkaktuar nga diskriminimi për çdo

shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, konsiderohet veprim pozitiv dhe nuk përbën diskriminim, sipas këtij ligji. Kjo masë ndërpritet sapo të jenë arritur objektivat e trajtimit dhe ofrimit të mundësive të barabarta". Në këtë kontekst, theksojmë se drejtori i shkollës e ka patur detyrim ligjor ndërmarrjen e masave me karakter pozitiv, lidhur me nxënësin

Ndër të tjera, vlen të theksohet fakti se Z. : ka njoftuar zyrtarisht DAR Shkodër, lidhur me rastin e nxënësit , por ky institucion nuk ka ndërmarrë asnjë masë për zgjidhjen e këtij problem.

Në nenin 7, pika 1, të ligjit nr.10 221, datë 04.02.2010 "Për mbrojtjen nga diskriminimi", parashikohet: *"Çdo veprim ose mosveprim i autoriteteve publike ose i personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash, përbën diskriminim"*.

Nga analizimi në tërësi i fakteve të sipërpërmendura, gjykojmë se nxënësi li, është ekspozuar ndaj një trajtimi të padrejtë nga ana e DAR Shkodër dhe Shkolla 9-vjeçare, Vau i Dejës, Shkodër, në krahasim me nxënës të tjerë të kësaj shkolle. Ky trajtim, ka lidhje të drejtpërdrejtë me aftësinë e tij të kufizuar.

PËR KËTO ARSYE :

Mbështetur në nenin 3, 7, 11, 12, 17, 18, 19, 21, pika 1, 32, pika 1, gërma a), si dhe nenin 33, pikat 1, 3, 5, 7 të Ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 "Për mbrojtjen nga diskriminimi", nenit 63, pika 2, neni 64, pika 3, neni 65, pikat 2-3, të Ligjit nr. Nr. 69/2012 "Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë", si dhe neneve 93-96 të Urdhërit nr. 343, datë 19.8.2013, të Ministrit të Arsimit dhe Shkencave "Për miratimin e dispozitave normative për sistemin arsimor parauniversitar",

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Konstatimin e diskriminimit, për shkak të aftësisë së kufizuar, të nxënësit nga ana e DAR Shkodër dhe Shkolla 9-vjeçare, Vau i Dejës Shkodër.
2. Referuar pikës 1 të këtij Vendimi, Komisioneri kërkon marrjen e masave të menjëherëshme nga ana e DAR Shkodër, për ngritjen dhe funksionimin e Komisionit përkatës, në ndihmë të nxënësit , si dhe të të gjithë nxënësve me aftësi të kufizuar në Shkollën 9-

vjeçare, Vau i Dejës Shkodër.

3. Marrjen e masave të menjëherëshme për bashkëpunim, ndërmjet DAR Shkodër dhe Shkollës 9-vjeçare, Vau i Dejës, Shkodër, lidhur me funksionimin e Komisioneve përkatëse të ngritura pranë secilit institucion.
4. Referuar pikës 2 të këtij Vendimi, Komisioneri kërkon marrjen e masave të menjëherëshme nga ana e DAR Shkodër, për caktimin e një mësuesi ndihmës, nxënësit _____, si dhe dhënien e vlerësimit përkatës Komisionit të ngritur pranë Shkollës 9-vjeçare, Vau i Dejës Shkodër, për përgatitjen e programit edukativ individual për këtë nxënë.
5. Rekomandojmë marrjen e masave të nevojshme nga ana e drejtuesit të Shkollës 9-vjeçare, Vau i Dejës Shkodër, për njohjen e të gjithë mësuesve dhe nxënësve të kësaj shkolle, me Ligjin nr. 10 221, datë 04.02.2010 "Për mbrojtjen nga diskriminimi", si dhe një kopje e këtij ligjit të afishohet në ambientet e brendshme të shkollës.
6. Brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga marrja dijeni për këtë vendim, DAR Shkodër dhe Shkolla 9-vjeçare, Vau i Dejës Shkodër, të njoftojnë Komisionerin, lidhur me masat e marra për zbatimin e këtij vendimi.
7. Në referim të nenit 33, pika 11, të ligjit nr. 10 221, datë 04. 02. 2011, "Për mbrojtjen nga diskriminimi", moszbatimi i këtij vendimi sjell si pasojë ndëshkimin me gjobë, sipas parashikimeve të pikës 13, të po këtij neni.

Ky Vendim hyn në fuqi menjëherë.

[Signature]

4k/24.12.2014

[Signature]

Irma BARAKU

KOMISIONERI

